

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชี
ระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย

ผู้เขียน

นางสาวศรียุญา พงศ์จันทร์ตา

ปริญญา

บัญชีมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ชูศรี เทียศิริเพชร

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชีระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ต้นทุนการกู้ยืม ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้นและการรับรู้รายได้ โดยศึกษาเฉพาะประเด็นการรับรู้รายการ การวัดมูลค่าและการเปิดเผยข้อมูล

วิธีการที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชีของแต่ละประเทศ และการศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชี จากตัวอย่างงบการเงินของทั้งสองประเทศที่ดำเนินธุรกิจปิโตรเลียมของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย ได้แก่ China Petroleum & Chemical Corporation (Sinopec Corp.) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ของประเทศไทย

ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชี พบว่า สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่แตกต่างกัน คือ สาธารณรัฐประชาชนจีนมีแหล่งเงินทุนภายนอกส่วนใหญ่จากรัฐบาลและผู้ถือหุ้น ระบบกฎหมายเป็นแบบประมวลกฎหมาย ประเทศไทยมีแหล่งเงินทุนภายนอกส่วนใหญ่จากผู้ถือหุ้น ระบบกฎหมายอ้างอิงกฎหมายแบบจารีตประเพณี ส่วนที่เหมือนกัน คือ ด้านความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจและการเมืองกับประเทศอื่นมีมาก มีระดับเงินเพื่อค่า ความซับซ้อนของหน่วยธุรกิจของหน่วยงานและการศึกษามีมาก วัฒนธรรมให้ความสำคัญกับวัตถุ และใช้รูปแบบทางการบัญชีแบบการนำเสนออย่างยุติธรรมและเปิดเผยอย่างเต็มที่เหมือนกัน หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านการบัญชีของสาธารณรัฐประชาชนจีน

การศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชี พบว่า มาตรฐานเรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยรับราชการเหมือนกัน 2 ข้อ ได้แก่ มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต และสามารถกำหนดราคาทุนได้อย่างสมเหตุสมผล วัตถุประสงค์เริ่มแรกของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ด้วยราคาทุน ส่วนค่าเสื่อมราคาเลือกใช้วิธีเส้นตรงโดยประมาณจากอายุการใช้งานของสินทรัพย์ โดยบริษัท Sinopec Corp. คิดอายุการใช้งานต่ำสุด 4 ปี สูงสุดไม่เกิน 45 ปี ส่วนบริษัท ปตท. จำกัด คิดอายุการใช้งานต่ำสุดคือ 5 ปี และสูงสุดไม่เกิน 30 ปีสำหรับสินทรัพย์ทั่วไป ส่วนสินทรัพย์เพื่อการสำรวจปิโตรเลียมกำหนดอายุไว้ตามปริมาณสำรองที่พิสูจน์แล้ว มาตรฐานการบัญชีเรื่องต้นทุนการกู้ยืม ทั้ง 2 ประเทศรับรู้ต้นทุนที่กู้ยืมมาเพื่อจัดหาหรือก่อสร้างเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ส่วนต้นทุนเงินกู้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นแต่นำมาจัดหาหรือก่อสร้างสินทรัพย์บริษัท Sinopec Corp. ถือเป็นค่าใช้จ่าย ส่วนบริษัท ปตท. จำกัด รวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์โดยใช้อัตราการตั้งขึ้นเป็นทุน มาตรฐานการบัญชีเรื่องประมาณการหนี้สิน ทั้ง 2 บริษัทรับรู้รายการเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ ที่กิจการจะสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสามารถประมาณการภาระผูกพันได้อย่างน่าเชื่อถือ ส่วนหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน มาตรฐานการบัญชีเรื่องการรับรู้รายได้ ทั้ง 2 บริษัทรับรู้การขายสินค้าและให้บริการเมื่อส่งมอบสินค้าหรือให้บริการเสร็จสิ้น ดอกเบี้ยรับวัดมูลค่าตามสัดส่วนของระยะเวลาและอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง บริษัท Sinopec Corp. เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ตามส่วนงาน ส่วนบริษัท ปตท. จำกัด เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ตามประเภทของรายได้

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า สภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศมีอิทธิพลต่อแนวปฏิบัติทางการบัญชี ทั้งการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สิน การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย ซึ่งมีผลกระทบต่อองค์ประกอบของงบการเงินในการจัดประเภทของรายการ และเหตุการณ์ทางบัญชีที่แสดงไว้ในงบการเงิน อันสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการจึงไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ ดังนั้น ก่อนที่ผู้ใช้งบการเงินจะนำข้อมูลทางการเงินของไปใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการศึกษา หรือการลงทุนดำเนินธุรกิจ จึงควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ

Independent Study Title A Comparative Study of the Accounting Practices Between
The People's Republic of China and Thailand

Author Miss Sarinya Pongchunta

Degree Master of Accounting

Independent Study Advisor Associate Professor Chusri Taesiriphet

Abstract

The objective of this study is to compare the accounting practices between The People's Republic of China and Thailand for four issues which are property, plant and equipment, borrowing costs, provisions contingent liabilities and contingent assets, and revenue focusing recognize, measurement and disclosure.

Data was collected from related books, document and internet. This study is divided into two parts: a comparative study of the factors that affect on accounting and a comparative study of the accounting practices from annual report of petroleum business which are China Petroleum & Chemical Corporation (Sinopec Corp) in China and PTT Public Company Limited (PTT) in Thailand.

The results of the study revealed that environment effective surrounding to accounting practices are different. For example, The China has external financial resource from government and investors, legalistic. However, Thailand has external financial resources from investors and non legalistic. Nevertheless; both countries have political and economic ties with other countries, size and complexity of business enterprises and education in high level and low levels of inflation including masculinity femininity. They use the fair presentation and full disclosure model in accounting model. The main institute which relates to accounting development in China is the government sector; it is The Chinese Ministry of Finance. In contradiction, Thailand is responsible by Federation of Accounting Professions.

Referring to the results of study in the accounting practices showed that The Republic of China and Thailand recognized two parts of properties, building and equipment. The economic in the future can be beneficial and can limit the cost reasonably. A fix assets should be recorded initially at its cost and selected the straight-line is the depreciation method estimated by the life of assets. Sinopec Corp is estimated the assets' life between 4 – 45 years while, PTT is estimated it between 5-30 years for general assets and the exploratory assets are estimated by proved reserves. As the accounting standard, both countries recognized that the borrowing costs is specified on construction and being as the fix assets. The loan costs are for financial expenses but PTT is capitalized as the capitalization rate. They recognized when they know that they will certainly lose the economic benefits from the enterprise and estimate the amount of contingent liability that are disclosure. As the accounting system for the revenue recognition, they know about the selling and service when they should deliver goods or offering services completely. The interest of revenue will be measured based on the length of time. Sinopec Corp. will disclose the revenues based on the segment but PTT will reveal its revenue by revenue category.

From this study, it found that the environment of each country has influence on the accounting practices, measurement of assets and liabilities revenue and expenses. They have effective surrounding to component, classification and event of accounting that presents in financial statement which reflects to operation and position of enterprises and it cannot be comparative. Therefore, before applying the users who use financial report to analyze for comparative study or investment, they should consider the environment of each country.